

Світлана Михайленко пише (а їй вторять приблизно такими словами ще з десяток учасниць, та десь так само думають ще сотні): «Завдання були захопливими, різноплановими. Часу у мене зараз дуже мало - і робочі моменти, і сімейні проблеми з літніми батьками, але захід "50 слів" не дає спокійно займатися іншими справами - часто подумки повертаєшся до питань, на які на той час ще немає відповіді, обдумуєш, як їх шукати))) Деякі відповіді знаходиш інтуїтивно, а потім шукаєш підтвердження; деякі - прямо шукаєш, порівнюєш в різних джерелах, інколи отримуєш суперечливу інформацію... І над кожним питанням слід розмірковувати, адже важливо не лише назвати слово-відповідь, а й переконати (хоча б себе!), що ця відповідь, може, і неправильна, але має право на існування))) Щиро дякую за можливість брати участь у заході!!!»

Катерина Малікова: «Ваш захід схожий на свято, тепер розумію на яке - на Новий рік! 😊. Приємне, хвилююче відчуття якоїсь дивовижної, захоплюючої казки, повне абстрагування від дійсності»

Відповіді до 65-х «50 слів» та деякі коментарі:

1. 35 (за версією IUPAC - це, як вказала зокрема Вероніка: H (Hydrogen); B (Boron); C (Carbon); N (Nitrogen); O (Oxygen); F (Fluorine); Ne (Neon); Si (Silicon); P (Phosphorus); S (Sulfur); Cl (Chlorine); Ar (Argon); Mn (Manganese); Fe (Iron); Co (Cobalt); Ni (Nickel); Cu (Copper); Zn (Zinc); As (Arsenic); Br (Bromine); Kr (Krypton); Ag (Silver); Sn (Tin); Sb (Antimony); I (Iodine); Xe (Xenon); W (Tungsten); Au (Gold); Hg (Mercury); Pb (Lead); Bi (Bismuth); At (Astatine); Rn (Radon); Ts (Tennesine); Og (Oganesson); або

9.

10*.

* - урахуваючи наш мабуть дилетантський погляд на цю ситуацію, яку не хімік В.Косенко характеризує як певний (повний?) хімічний бардак, у другому наборі хімічних елементів ми вважали правильно і відповідь 10 (бо в деяких джерелах інформації hydrogenium пишеться як hydrogen).

За **ДВІ ВІДПОВІДІ** (9-10 або 35) - додаткові **0,5 бала**.

10 – Ne – Neon 15 – P – Phosphorus 16 – S - Sulfur, Sulphur 18 – Ar - Argon 36 – Kr - Krypton, Crypton 54 – Xe - Xenon 86 – Rn - Radon 117 - Ts - Tennesine 118 – Og - Oganesson

Оцінювання **другої відповіді** (перша оцінювалася аналогічно, але з оціночним «кроком» у два елементи: 33; 31; 29; 27 та 25): за **“9” - 5 балів, а за розходження на кожну одиницю (але це якщо відповідь 5 і більша) - мінус 1 бал.**

2. Черемош.

Оксана (у якої пояснення зокрема і по цьому питанню претендує на дисертаційне дослідження): «Черемош – священна ріка гуцулів».

Мова на початку - ще й про Прут. У другому томі болгарських літописів Імана «Джагфар таріхи» (1680 р.) річка Прут згадується під назвою Бурат. А в трактаті Константина Порфірогенета «Про управління імперією» згадується: річка Брут (гл. 38) або Бурат (гл. 42) – сучасний Прут».

З української Вікіпедії: “Черемош у минулому славився ще й професією бокорашів. Для створення стійкого водного режиму в межень у верхів'ях Черемоша колись були побудовані дамби і створені клявзи. ... З розширенням мережі залізниць і приходом у гори важкої техніки (лісовозів) сплавити ліс річками стали дедалі рідше. На Бойківщині лісосплав припинився у 1940-х роках. На Гуцульщині останній пліт пройшов Черемошем у серпні 1979 року. Так відійшла в минуле давня традиційна професія населення Українських Карпат — робота бокорашів. В Україні зараз лісосплав на водних об'єктах заборонено Водним кодексом України (1995) (стаття 54)”. Він заподіює значну екологічну шкоду — порушуються нерестилища риби, окрема деревина тоне, розкладається, що призводить до дефіциту кисню у воді, погіршення якості води”.

<https://www.0342.ua/news/2467005/ceremos-svasenna-rika-guculiv-ta-najekstremalnisa-ricka-ukraini>
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%88>

3. Нуль.

Бо: Франко, г, жарт, ЛМК, лікарня, макітра.

4. Так.

Ні.

Катерина, яка «перегукується» зі Світланою: «Гарне запитання має бути відкритим. Воно має заохочувати до обговорення та дозволяти різноманітні відповіді. Закриті запитання, на які можна відповісти просто «так» чи «ні», можуть заглушити розмову та обмежити інформацію, яку ви отримуєте. З іншого боку, відкриті запитання запрошують людей поділитися своїми думками та ідеями, що призводить до глибшої та продуктивнішої дискусії».

5. Мусциніум.

Фацолетто - 0,8.

За **мускаріум** (з поясненням: «за аналогією: сударіум, ораріум») - **0,8.**

Багато хто, зокрема Аня (яка, до речі, ще додала тут майже дисертацію. 😊): «Саме цей мусциніум і став згодом звичним універсальним носовичком. Він був довільної форми – круг, овал, прямокутник. Лад у цій справі навів французький король Людовик XVI. Його указ від 23 вересня 1784 р. визначав: «Довжина носовичка має дорівнювати його ширині». Пов'язують це зазвичай з тим, що під час викрійки вибагливих форм втрачалось надто багато тканини. Оскільки французи завжди були законодавцями у сфері моди, то квадратна носова хустинка стала загальною нормою».

https://aif.ru/society/history/kak_nosovoy_platok_stal_kvadratnym

<http://gosstandart.info/hoztovary/tekstilnye-izdeliya/nosovoy-platok/>

https://aif.ru/society/history/kak_nosovoy_platok_stal_kvadratnym

<http://www.bolshoyvopros.ru/questions/791331-otkuda-prishel-nosovoj-platok.html>

6. Жовтогарячий.

Спочатку в англomовному світі помаранчевий колір називався жовтувато-червоним, але завдяки стиглим апельсинам з'явилася нова назва – помаранчевий. Прикметник походить від відомого з XVIII століття слова помаранча (італ. *romò arancia*). У нашу мову помаранчевий прийшов з італійської (італ. *arancia*) та польської (пол. *pomarańcza*), а оранжевий – через французьку (фр. *orange*, *potte d'orange*) та мову наших горе-сусідів (оранжевий).

Катерина: «Згідно з правилами правопису, назви відтінків кольорів пишемо через дефіс: чорно-білий, яскраво-ліловий, жовтувато-червоний, біло-жовтий пишеться через дефіс (бо це суміші кольорів, частини слова є рівноправними), а ось жовтогарячий пишемо разом, адже це особливий вид жовтого кольору. Це не «суміш жовтого і гарячого», а середній між червоним і жовтим; жовтий із червонуватим відтінком, який має колір моркви, апельсина».

А зокрема Світлана С. дала тут дуже ґрунтовну декількасторінкову відповідь.

<https://synonimy.info/%D0%B6/%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%8F%D1%87%D0%B8%D0%B9>

<http://sum.in.ua/s/zhovtogharjachyj>

7. Го.

Ця назва прийшла у європейські мови з Японії. Повне найменування гри в Японії звучить як «і-го».

Ще - пін'їнь, вейц(з)і; в Кореї – п(б)адук, оро, хьоккі.

Декілька учасників: «Її батьківщиною є Стародавній Китай, а сама розвага з'явилася ще до нашої ери і досі очолює рейтинг найскладніших. Фахівці зазначають, що правила гри дуже прості, розібратися у них можна за кілька хвилин, але щоб зрозуміти всю логічність, глибину і витонченість «Го», може знадобитися усе життя. На перший погляд, все досить-таки просто: перед вами знаходиться прямокутна дошка, яка має поділ 19×19 ліній. Дошка зазвичай робиться з дерева і має не зовсім стандартну форму – фактично, це квадрат, сторони якого мають співвідношення 15:14. Також для «Го» використовуються спеціальні фішки двох різних кольорів або просто камінці. Вони можуть мати різну форму, проте найчастіше мають лінзоподібну опуклу форму. Повний комплект містить 361 камінь, проте більшість наборів, які можна зустріти у продажу, мають 360 фішок. Цього, втім, предостатньо. Також у кожного гравця є чаші – посудини з кришками, необхідні для зберігання каменів. Сенс гри полягає в тому, щоб здобути якомога більше очок, захоплюючи територію противника, а саме – або знищувати його камінці, або оточувати порожні пункти своїми фішками. Ворожий камінь можна захопити лише після того, як обкласти його своїми фішками з усіх боків.

Просто? На перший погляд, так. Але це оманливе враження, оскільки велике ігрове поле (361 клітина) має просто величезну кількість всіляких комбінацій. Наприклад, якщо при грі в шахи після кількох ходів доступно більше 100 тисяч можливих комбінацій, то в «Го» їх число перевищує 16 мільярдів!»

Оксана: «У Японії, Китаї, Кореї та на Тайвані існують професіональні ліги, що опікуються організацією і проведенням турнірів найвищого рівня. Не існує світової організації професіоналів. Така ситуація склалася внаслідок незначної відмінності в правилах гри у провідних країнах. Відповідно, не існує єдиного чемпіонату світу для

професіоналів. Однак, існує кілька міжнародних турнірів, які проголошують себе чемпіонатами світу. Гра в таких турнірах регламентується правилами країни-організатора. Такими турнірами є Кубок Інґа (Тайвань), Кубок LG та Кубок Самсунґа (Корея), Кубок Чуньлань (Китай), Кубок Фудзіцу (Японія). Серед професіоналів трьох провідних країн також розігрується щорічний Кубок довгої локшини — командне змагання, в якому беруть участь по п'ять гравців від кожної країни за принципом вервечки: кожен гравець грає доти, доки не програє».

<https://www.vokrugsveta.ru/articles/kakaya-igra-samaya-slozhnaya-id683679/>

<https://vikna.if.ua/cikavo/46307/view>

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D2%90%D0%BE_\(%D0%B3%D1%80%D0%B0\)#%D2%90%D0%BE_%D0%B2_%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D1%96](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D2%90%D0%BE_(%D0%B3%D1%80%D0%B0)#%D2%90%D0%BE_%D0%B2_%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D1%96)

8. Торф.

Арсен:

https://www.academia.edu/35271611/Словник_фізичних_термінів_синонімів_М_О_Вакуленко_О_В_Вакуленко_2017_Київ_ВПЦ_Київський_університет_191_с

<http://hrinchenko.com/slovar/znachenie-slova/2844-bolotnyna.html>

<http://ukrlit.org/slovyk/%D1%81%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%8C>

<http://korusno-znatu.in.ua/inshe/yak-utvoryuyetsya-torf/>

<https://archive.org/details/slovn30/page/n11/mode/1up?view=theater>

<https://slovotvir.org.ua/words/torf>

9. Куця. Куся. Кусенька. А ще - Ляля. Лялечка. ...

За якийсь із трьох перших варіантів - 1,3 (бо вони трішки краще лягають в контекст питання).

Олена Кузнецова. Між іншим, вона була подругою Софії Ротару, коли навчалася в музичному училищі.

Вероніка: «Трішки історії: Перед тим, як вийти у прямий телевізійний ефір, Володимир Івасюк разом з ансамблем «Карпати» та звукорежисером телестудії Василем Стріховичем працював над фонограмою пісень, які мали прозвучати у передачі «Камертон доброго настрою», — «Червона рута» і «Водограй». Писали ночами, бо вдень тут готували передачі, на які очікували місцеві телеглядачі. Особливо заклинились на «Червоній руті». Відкидали дубль за дублем, бо чогось істотного бракувало. Нарешті, як наголошує Парасковія Нечаєва у книжці «Наш камертон – Володимир Івасюк» (Чернівці, «Букрек», 2016), випробувавши скрипку, флейту, віолончель, збагнули, що в пісні має звучати жіночий вокаліз. Згадали про співачку Олену Кузнецову, яка мала чудове сопрано, була популярною в Чернівцях. Зрештою, під час одного з концертів Володя уже звернув увагу на вокальні здібності молодій співачки. Та, крім цього, Ляля, як називали (і називають!) Олену в дружньому колі, очевидно, сподобалась авторові «Червоної руті» як дівчина.

Володимир з Оленою заспівали дуєтом, зробивши дванадцять дублів».

Світлана С.: «Одного разу на знак вдячності Івасюк подарував Олені золотий перстень, тихо сказав: «Так добре з тобою співати. Відчуття польоту...»

http://www.ivasyuk.org.ua/articles.php?lang=uk&id=os_ta_divchyna_yaka_spivala_chervonu_rutu

<https://kp.ua/culture/676540-chervonoi-rute-50-pervaiya-ypolnytelnytsya-pesny-mezhdu-mnoi-y-yvasuikom-byla-khymyia-on-dazhe-podaryl-mne-zolotoe-koltso>

<https://photo-lviv.in.ua/lehendarniy-chervoniy-ruti-50-rokiv-tsikavi-fakty-pro-pisniu/>

https://molbuk.ua/chernovtsy_news/236423-my-buly-zakokhani-v-tu-myt-chernivchanka-podilylas-sporadamy-pro-pershe-spilne-vykonannya-chervernoi-ruty-z-ivasukom.html

10. Смартфон.

Світлана: «Це не смішно, а таки сумно».

Аня: «Мобільна залежність ніби вилучає людину з реальності та переносить у віртуальне життя».

Аня та Світлана: «Два нових терміни, пов'язані з телефонманією: номофобія – страх залишитися без гаджета; фабінг – залежність від телефону, яка виражається в тому, що людина постійно, де б не була і щоб не робила, відволікається на свій телефон».

11. а) Кросворд.

б) Україна понад усе!

За дві відповіді - 1,5.

12. 11. Бо:

Горизонталь. 2. Браво. 5. Повал. 6. Курка. 7. Трамвай. 9. ЛМК. 10. Пранк.

Вертикаль. 1. Шлагбаум (розходження на 2 літери з відповіддю 64-го «шлагбаумОМ»). 3. Ворота. 4. До. 5. Парадокс. 6. Київ. 8. Три.

13. Око.

Це схематичний рисунок дельфіна.

14. П.

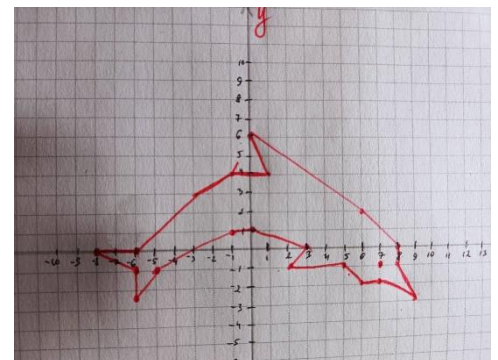
Пере-, перед-, під-, по-, понад-, при-, при- тощо.

Наприклад: ходити – приходити – походити – підходити – переходити – проходити; бити – прибити – побити – підбити – перебити – пробити.

Зокрема Ірина та дві Світлани: «За деякими підрахунками, з цієї букви починається десь 30000 слів. Для порівняння «срібний» призер – літера В (майже 12000 слів».

Світлана С.: «Вивчайте та любіть українську мову, адже вона не перестане вражати та захоувати нас!»

https://maximum.fm/z-yakoyi-literi-pochinayetsya-najbilshe-sliv-v-ukrayinskij-movi-cikavidi_n169320

15. Погроза війни.

Деякі учасники: «У навчальному посібнику «Дипломатичний протокол та етикет» (автор О.П.Сагайдак) відзначається: «Особливість дипломатичної мови полягає, за англійським прислів'ям, у майстерності «висловити найогидніші речі в приємних виразах».

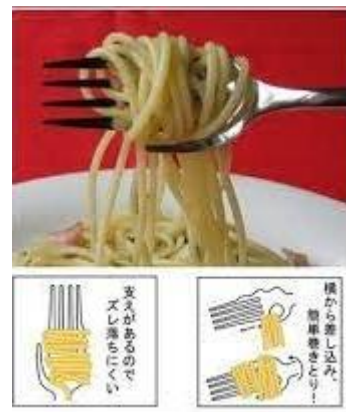
https://uk.wikipedia.org/wiki/Документи_дипломатичного_представництва

<http://www.info-library.com.ua/books-text-4341>

<https://westudents.com.ua/glavy/25135-44-vimogi-do-dokumentiv-diplomaticznego-listuvannya.html>
https://pidru4niki.com/17190512/etika_ta_estetika/vimogi_dokumentiv_diplomaticznego_listuvannya
https://mgimo.ru/upload/2016/05/KOLOSOV_otvet_v_mezhd_prave.pdf

16. Спагеті.

Оксана: «1 квітня 1957 року у новинах каналу ВВС був показаний сюжет про неймовірний урожай макаронів (спагеті) в Швейцарії. Сюжет демонстрував роботу селян, які збирають на полях макарони. У цей час диктор пояснював телеглядачам, що вирощування макаронів у полях – це великий тріумф довгої і наполегливої роботи селекціонерів. Після такого розіграшу, який називали першоквітневим жартом століття, телеканал отримав шквал листів і дзвінків від глядачів, які просили розсадку макаронів».

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D0%B3%D0%B5%D1%82%D1%96>

17. Їхнє.

Багато хто: «Їхній – це присвійний займенник (відповідає на питання «чий?»), а «їх» – це форма родового й знахідного відмінка від особового займенника «вони» (відповідає на питання «кого?», «чого?», «що?»))».

Наталія та Аня: «Одразу згадується сучасна картинка з написом: «Я підвіз ЇХ до ЇХНЬОГО дому»».

Світлана М.: «Тривалий час між присвійними займенниками їх і їхній у літературній мові точиться конкурентна боротьба. Можна натрапити на написання їх школа та їхня школа, їх роль і їхня роль, їх земля та їхня земля тощо. І обидва ці займенники функціонують у межах сучасної літературної норми. Проте наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. займенник їхній став поборювати свого конкурента. У багатьох академічних граматиках і стилістиках автори радять як присвійний прикметник використовувати тільки їхній».

Дехто при пошуку відповіді на питання чомусь кардинально змінював смисл запропонованої фрази. Приміром, пропонував відповідь «своє».

<https://www.bbc.com/ukrainian/features-58979014>

18. Ізраїль.

Іврит.

Зокрема Катерина та Світлана С.: «У 1953 році була заснована академія мови іврит. Творці розмовної мови не хотіли проводити запозичення чи калькувати з інших мов, тому довелося багато слів просто придумати».

Зокрема Оксана дала дисертаційне дослідження цієї теми.

19. Біч-волей.

Пляжний.

Волейбол.

До речі, символічний збіг дат: в переддень нашого 64-го заходу українки Єва Сердюк та Дар'я Романюк з Чорноморська (Одещина) вперше в історії завоювали "золото" чемпіонату світу U19 з пляжного волейболу серед жінок.

20. 2.

Ворона чорна.

Зокрема Катерина, Тетяна та Аня: «Цей птах має, як відомо, розірваний ареал – два підвиди, поширені в Західній Європі й Азії відповідно. Європейський підвид чорної ворони на схід доходить до долини Ельби, Чехії, Австрії, Північно-Східної Італії. Останні знахідки гнізд чорної ворони на території України відносяться до ХІХ ст. Було знайдено лише одне гніздо з 4 яйцями. Ще два гнізда з 3 і 4 яйцями належали змішаним парам із сірою вороною. Таким чином люди, що погано розбираються у птахів, за представників цього виду у нас приймають інших воронових птахів чорного кольору - граків та круків».

Світлана К.: «Ворона чорна на території України взагалі не живе. Та оскільки це птах, то хто його зна... може, залітають кілька особин... іноді».

Аня, Світлана М. та Оксана: «Найчастіше ж зустрічаються три основні види воронових – зграйні, до яких належать гави, граки й галки.

А ось насправді дуже мало горіховок, які чомусь взагалі не внесли в перелік. Горіхівку вітчизняні орнітологи мали можливість спостерігати досить рідко й переважно в північних регіонах – на Поліссі та Сумщині».

Катерина: «До речі, єдиним представником птахів, який є шкідником мисливського господарства є лише сіра ворона (Ст. 33 Закону України Про мисливське господарство та полювання). Тому відстріл граків, круків, сойок та сорок є злісним порушенням мисливського та природоохоронного законодавства, не сумісний із званням правильного мисливця!».

http://pernatidruzi.org.ua/vorona_chorna_corvus_corone.html

21. 396.

<400.

400.

Вид на смугу з іншого ракурсу: →

Світлана С. та Вероніка: «1312 футів».

Летовище Хуанчо-Іраускін, міжнародний аеропорт на острові Саба, Нідерланди. Один із аеропортів у світі з найкоротшою злітно-посадковою смугою.

https://en.wikipedia.org/wiki/Juancho_E._Yrausquin_Airport

22. 100.

Зараз його назва - Національний спортивний комплекс «Олімпійський».

Ірина та Оксана: «Червоний стадіон ім. Л.Троцького - перша назва споруди. Далі

за хронологією: Червоний стадіон (1926-1935), Республіканський стадіон ім. С.Косіора (1936-1938) Республіканський стадіон (1938-1941), Республіканський стадіон ім. М.Хрущова (1941), Всеукраїнський стадіон (1942-1943), Республіканський стадіон ім. М.Хрущова (1944-1962), Центральний стадіон (1962-

1979), Республіканський стадіон (1980-1995), Національний спортивний комплекс «Олімпійський».

Аня та Світлана: «В той час спортивного комплексу як такого не було, а тільки дві трибуни, футбольне поле, бігові доріжки та роздягальні. Поки в 1935-му не вирішили на цьому місці зводити велику спортивну споруду. Після реконструкції 1966 року, під час якої звели другий ярус трибун, стадіон почав уміщувати трохи більше 100 тисяч глядачів. Із таким показником він став найбільшим у Радянському Союзі та Європі».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Національний_спортивний_комплекс_«Олімпійський»

23. Курбас.

Старицький.

Саксаганський.

Ірина: «Роботи виконані в авторській техніці, яку він винайшов під час створення пам'ятника Шолом-Алейхему. Колір на масках зроблений за допомогою старіння металу з використанням спеціальної хімії та фіксації лаком».

Ураховуючи грубу помилку в тексті питання (про “братів”): за **будь-які три варіанти відповідей** (навіть з Кропивницьким чи Садовським) - **1,4 бала**. За “трійку” Курбас - Старицький - Саксаганський - ще додаткові **0,3**.

<https://mykyivregion.com.ua/news/u-bilii-cerkvi-zyavilisya-maski-tryox-vidatnix-ukrayinskix-teatraliv>

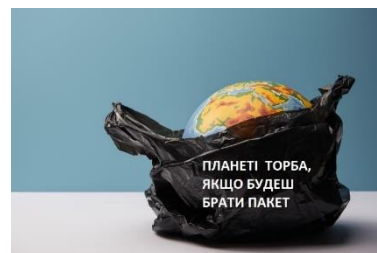
<https://kyivregiontours.gov.ua/places/teatralni-maski>

24. Кладки.

25. ТОРБ.

А самий останній слоган (зі свідомою орфографічною помилкою там. Бо на те і є слоган, щоб приваблювати неординарністю) належить лідеру в цьому, «АТБ», на тканинних «екосумках» якого є цей напис: «Нас торбує довкілля» (див. фото ліворуч).

Багато хто: «Щороку у світі виготовляють 400 млн. тон пластику, левова частка якого – 36% – використовується у виготовленні пакування, яке має переважно одноразове використання, 16% використовується у будівельній галузі, 14% – у текстильній промисловості.

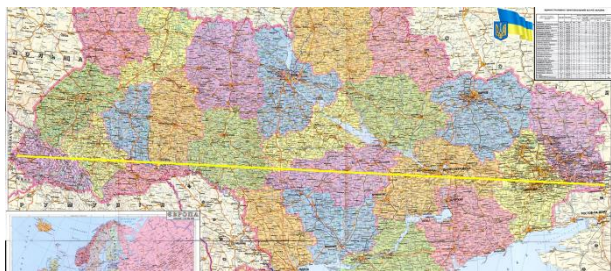
Кожного року у світі використовується 5 трильйонів пакетів або 10 млн за хвилину. Додамо сюди ще 1 млн пластикових пляшок, які продаються щохвилини.

Пакети використовуються надзвичайно неефективно: їхня середня «тривалість життя» всього 20 хвилин, а в природі вони розкладаються до тисячі років. Однак, і після цього вони становлять небезпеку, оскільки речовини після розкладу потрапляють у ґрунт та воду».

<https://rubryka.com/ru/article/polietylenovi-pakety-yak-krayiny-svitu-vyrishuyut-problemu/>

<http://studcon.org/zhargon-i-movna-kultura-suchasnyy-studentskyy-zhargon?page=1>

26. На картах ліворуч та праворуч - одні з багатьох варіантів відповіді (з охопленням

ліворуч - 13-ти, праворуч - 14 областей).

Зверніть увагу на правомірність включення Кіровоградщини у перелік на правій карті (межі цієї області йдуть по Дніпру вгору-ліворуч досить далеко).

А от ще одній учасниці ми написали: «Використана Вами карта все ж більш схожа на схематичну (зокрема на ній не вказано масштаб), а не на географічну чи тим паче на топографічну. Ге ж?»»

За охоплення 14 областей (з масштабом) або 15 областей (схематичних, безмасштабних) - 5,3 балу, за 13 областей - 5 балів.

27. Саражинська.

Це - ті наші видатні учасниці, на основі робіт/коментарів яких ми формували блоки запитань в деяких останніх наших заходах.

Наступною в цьому сенсі буде, мабуть, Оксана Пелешок з Вінничини. Щоправда, ми ще не вирішили, коли це станеться. Може, весною 2024 року.

Повчальний зразок знаходження відповіді Світланою М.: «Я не так давно долучилася до заходу «50 слів», тому не можу впевнено відповісти. Причини виділення цих людей мені невідомі. Вікторія – із Веселого (Луганська обл.), Анна – із Краматорська (Донецької обл.), Ірина – із Білої Церкви (Київська обл.), схожості в «географії» не побачила. Вікторія та Анна – учасниці заходу здавна (на сайті є результати з 38-го), Ірину побачила в 60-му заході (до цього був Роман Саражинський, а в заходах пізніше побачила «Саражинські», тобто родину). Але думаю, що це пов'язано з учасниками заходу, можливо, з «елітою». Серед «еліти» є лише одна Ірина – Саражинська».

28. 28.

29.

22.

23.

За **дві відповіді** (з таких чотирьох варіантів: 22 - 28; 22 - 29; 23 - 28; 23 - 29) - **додаткові 0,3**. Різні джерела інформації дають то таку, то таку, то таку, то таку відповіді. В сенсі «...то таку, то таку...» - це перегук, приміром, із питанням №1.

Разом із кістками лицевого нерву зазвичай розглядають і під'язикову кістку, яка розташована на шії.

У деяких джерелах кількість кісток у різних органах може бути відмінною, адже, наприклад, хребці крижової та куприкової частин хребта злилися в одне ціле, формуючи крижову кістку та куприк: деякі автори рахують кожен хребець окремо,

попри злиття, інші діють навпаки (цей список побудований відповідно до другого принципу). Кількість куприкових хребців до того ж варіює від 1 до 5 у різних осіб.

У Вероніки зокрема й по цьому питанню написана «докторська дисертація» з переліком назв та детальних функцій усіх кісток.

Доречно - Світлана М.: «Зовні зуби дійсно нагадують кістку. Це тому, що зовні їх теж покривають тверді тканини, які містять велику кількість кальцію і фосфору. Але анатомічно зуб і кістка мають різну будову. Зокрема в зубах немає кісткового мозку, який виробляє кров'яні клітини – а в кістках він є».

Валерій: «Питання цінне хоча б тим, що, приміром, я «до того як ...» думав, що відповідь тут - 2, а саме: це весь череп + нижня щелепа. Не жартую».

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BF>

<https://byjus.com/biology/what-are-the-22-bones-of-the-skull/>

29. Кóшниці.

Сапетки (діалектне).

Зверніть увагу: і запитання було поставлене в формі множини, і на фото їх дві.

Це високі й вузькі повітки, виплетені з лози, призначені для зберігання кукурудзи в качанах. Традиційно плелися з хмизу, пруття, мали круглу чи витягнуту овальну форму, сягали у висоту 2,5-3 м.

Оксана: «В деяких регіонах України, зокрема і близько до Молдови кошницю називають кіш або ківш/ковш (відомості з власного досвіду)».

Наталія: «Не просто споруда для збереження кукурудзи, а приклад народної мудрості, спостережливості, ощадливості!»

30. Мобілка.

Розмова по мобільному телефону

Світлана М.: «Дійсно, дуже здивувалась отриманій інформації».

Наталія та Ірина: «Перший український мобільний оператор УМС забезпечив можливість здійснити першу розмову за допомогою мобільного телефону першому українському президенту Л. Кравчуку. А розмовляв він 40 секунд з людиною, яка сприяла появі мобільного зв'язку в Україні, - з Надзвичайним та Повноважним Послом України в Німеччині Іваном Пісковим (теж першим))))».

Катерина: «Алло, Іване», – перші два слова, які 1 липня 1993 року прозвучали у вітчизняній мобільній мережі. Кажуть, що перед дзвінком Кравчук символічно перерівав телефонний провід, даючи старт технології мобільного зв'язку в Україні».

Оксана: «Зазвичай «мобільним телефоном» називають саме стільниковий телефон, хоча мобільними телефонами крім стільникових є також супутникові телефони, радіотелефони і апарати магістрального зв'язку».

https://24tv.ua/1993_rik_koli_v_ukrayinu_priyshov_mobilny_zvyazok_n710440

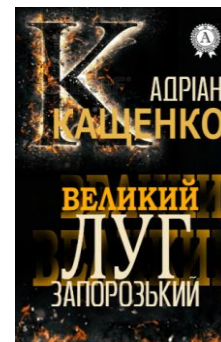
<https://www.istpravda.com.ua/videos/2013/07/3/128651/>

https://25coffeeroasters.ua/novyny-kompaniyi?blog_id=15

31. Великий Луг.

Це - величезні плавні на лівому березі Дніпра (як були затоплені водами Каховського водосховища, і які знову вивільнилися після нещодавнього підриву відповідної дамби.

Твір Адріана Кашенка «Великий Луг запорозький».

Наталія: «Я живу на цій території, ми завжди пишалися, що на Дніпропетровщині були 5 Січей. Поблизу нашого міста знаходилася Томаківська Січ. Від Великого Лугу майже нічого не лишилося після створення Каховського водосховища: залишки плавнів, ледь-ледь живі малі річки. Але після подій 6 червня цього року Великий Луг відроджується: вже навіть деревця проростають, а не лише рогаз))))».

Оксана: «Тут у різний час споруджувалися: Томаківська Січ, яка вважається першою серед усіх й існувала з 1564 по 1593 рік. Базавлуцька Січ (1593–1630 роки). Микитинська Січ (1628–1652 роки). Чортомлицька Січ (1652–1709 роки). Кам'янська Січ (1709–1711 роки). Нова Січ, також відома як Підпільнецька (1734–1775 роки).

А острів Хортиця, де розташувалася Запорозька Січ, був своєрідною верхньою частиною Великого Лугу.

Одна з перших відомостей про дану місцевість датується четвертим століттям до нашої ери - грецький учений і письменник Геродот уже описував цю величезну, вкриту лісом низину, порізану й омиту протоками Дніпра, яку він звав Гілеєю».

https://www.google.com/amp/s/24tv.ua/tech/velikiy-lug-shho-vidomo-pro-sertse-ukrayinskogo-kozatstva-yogo_n2334259/amp

https://www.gorod.dp.ua/history/article_ru.php?article=178

https://uk.wikisource.org/wiki/Великий_Луг_запорожський

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozpryagajte-hlopci-koni-zapryazhit-zdorovij-gluzd/>

32. Пандори.

Надія.

33. Дурість.

«Є тільки дві нескінченні речі: Всесвіт і людська дурість. Хоча щодо Всесвіту я не впевнений».

Світлана С.: «Мені до вподоби ще така його цитата: «У мене нема ніякого таланту - є лише наполегливість і допитливість».

Фото надала Катерина.

Оксана: «Якщо практично чи теоретично довести наявність чи відсутність меж Всесвіту людський розум поки що неспроможний, то людська дурість легко може призвести до того, що досліджувати Всесвіт буде нікому».

<https://rozdil.lviv.ua/aphorisms/aph.php?id=1710>

34. Зебра.

Аня: «А ось сучасна модернізована версія «зебри»:

В інтернеті гуляє історія, що у виникненні «зебри» «винні» давні римляни. Пішоходи переходили через

завалені гноєм і відходами вулиці по спеціально покладеному великому пласкому

камінню. Його підбирали так, щоб колеса колісниць (ширина колії яких у римлян теж була стандартизована) потрапляли точно між каменів. Це дозволяло і колісницям проїхати і пішоходам не забруднити ноги.

Перша «зебра» з'явилася 31 жовтня 1951 року в англійському місті Слоу.

Світлана М.: «Цікавий факт: Німеччина так полюбила "зебру", що щорічно відзначає її День Народження».

<https://ukr.media/auto/381398/>

<https://novate.ru/blogs/121118/48387/>

<https://autogid.pro/ru/history-ru/interesnye-fakty-pro-zebru/>

35. 2019.

Багато хто: «Цьогоріч середня температура повітря в Києві сягнула 10,6°C, що на 2,9°C вище за норму, яка становить 7,7°C. До цього найтеплішим вважали 2015 рік. Крім того, у 2019 році випало лише три чверті опадів від норми».

У виправданні інших версій відповіді - Світлана М.: «Різниця між трьома найтеплішими роками (2020, 2019 і 2016) "невизначно маленька».

Наталка: «Текст, використаний у питанні, стосується 2019 року. Але у Харкові за всю історію спостережень найтеплішим був 2020 рік».

І знову Світлана М.: «На <https://tsn.ua/ukrayina/meteozalezhnist-chi-nadovgo-zatrimayetsya-raptova-snizhna-zima-ta-chogo-chekati-vid-2021-roku-1706995.html> зустріла й таку інформацію: 2020 рік став найтеплішим за всю історію метеоспостережень та із найбільшою кількістю бур».

https://zaxid.net/2019_rik_v_ukrayini_stav_nayteplishim_za_vsyu_istoriyu_sposterezhen_n1495439

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2846998-30-rekordiv-v-ukraini-2019-rik-stavnajteplisim-za-vsu-istoriu-sposterezen.html>

<https://ny.ua/ukr/ukraine/events/2019-rik-v-ukrajini-stav-rekordno-teplim-novini-ukrajini-50061954.html>

36. Фошар.

За **вказівку грубої авторської помилки** в питанні щодо **200** років (замість потрібних **300**) - **додаткові 0,3 бала**.

П'єр. Його іноді називають «батьком сучасної стоматології».

Вероніка та Світлана М.: «П'єр Фошар (1678-1761 р.) у своїй знаменитій праці "Дантист-хірург, або Трактат про зуби" стверджував, що зуби треба чистити обов'язково, причому щодня. Правда, на його думку, кінський волос, який в Європі використовували для виготовлення щетини для зубних щіток, був занадто м'яким і не міг якісно очищати зуби, а свиняча щетина, навпаки, сильно травмувала емаль зубів. На жаль, запропонувати якийсь оптимальний матеріал для щетини лікар не міг – його рекомендації обмежувалися порадою протирати зуби й ясна натуральною морською губкою. Саме ця фундаментальна робота поклала основу сучасним поглядам по догляду за зубами та ротовою порожниною».

Катерина: «Доказ того, що для щетинок зубної щітки потрібен революційно новий матеріал, людство отримало в кінці ХІХ століття, коли видатний французький мікробіолог Луї Пастер висунув гіпотезу про те, що причиною багатьох зубних хвороб є мікроби і віруси. А де їм найкомфортніше розмножуватися, як не у вологому середовищі натуральної щетини зубних щіток? Але для того, щоб зробити зубну

щітку інструментом корисним для здоров'я людини, минуло півстоліття. У 1937 році фахівцями американської хімічної компанії Du Pont був винайдений нейлон – синтетичний матеріал, поява якого знаменувала початок нової ери в розвитку зубних щіток. Переваги нейлону перед щетиною або кінською волосиною очевидні: він легкий, досить міцний, еластичний, вологостійкий, має високу стійкість до впливу багатьох хімічних речовин. Нейлонова щетина сохла набагато швидше, тому бактерії в ній розмножувалися не так швидко».

Наталія та в унісон їй зокрема Катерина: «А от з датами жах!!! То він з 15, то з 17 століття. Згідно вашого питання взагалі з 19!!! В укр. Вікіпедії роки його життя відрізняються під портретом з короткою довідкою та у тексті на початку статті!!!»

І ще та ж Наталія: «Шокуючий факт-знахідка під час пошуку відповіді на питання: «Протезування в Європі і Штатах в дев'ятнадцятому столітті вже було дуже популярним. Але до винаходу технології виготовлення керамічних зубів, у вигляді протезів використовували зуби солдатів, які померли під час бойових дій. Наприклад, з'явився навіть бренд «Зуби Ватерлоо», оскільки в тій битві загинуло дуже багато хлопців, у яких не було проблем із зубами. Відповідно їх можна було використовувати як імпланти. А ще дантисти Штатів і Англії отримали багато матеріалу під час війни між Північчю і Півднем».

<https://whiteclinic.com.ua/istoriia-rozvytku-stomatolohii-vid-drevnikh-etruskiv-do-suchasnosti/>

<https://www.zuby.in.ua/?p=819>

https://uk.wikipedia.org/wiki/П%27ер_Фошар

37. Сосна.

Латиною - pinus.

<https://botanicmarket.com.ua/neznayoma-sosna-tsikavi-fakti/>

38. Усмішка.

Ось ця фотографія (з експедиції в Китай німецького антрополога Бертольда Лауфера 1901-1904 років) є, як дехто вважає, першим фотопортретом людини, що усміхається.

Євгеній: “Фотографія XIX ст. майже (схоже навіть, що й зовсім) не знала усмішок із кількох причин: передовсім через особливості технології (витримка була задовгою, щоб мати можливість утримати усмішку, не смикнувши при цьому яким-небудь м'язом) та культурно-історичних особливостей епохи (зокрема того, що портретна фотографія перебувала під великим впливом портретного живопису і його канонів)”.

За **посмішка** - на жаль, **0 балів**. Бо:

Посмішка в основному своєму значенні пов'язана з поняттям глузування, кепкування, і до неї пасують епітети іронічна, скептична, глузлива тощо. В той час, як слово усмішка навпаки — виражає насамперед доброзичливе ставлення.

І ще. Світлана К.: «Навряд чи то китаєць із когось насміхається. Він просто радіє, що рис смачний і його знімають на фото. Тож це - усмішка».

<https://www.vox.com/2015/4/8/8365997/smile-old-photographs>

https://uk.wikipedia.org/wiki/Дюшен_де_Булонь

<https://cameralabs.org/11328-nauka-ty-menya-pugaesh-kak-nevropatolog-dyushen-de-bulon-izuchal-emotsii-i-myshtsy-litsa-v-1862-godu>

39. Бабка.

Світлана К. та Світлана М.: «Більшість мешканців України цю істоту називають «стрі(-е)ка(-о)за». ☺

Це австралійська бабка, або *Austrophlebia costalis*. За великі розміри її часто називають "південне коромисло". За одну секунду здійснює 100-150 помахів своїми крильцями. За одну годину польоту вона долає за різними даними чи то

57 км, чи не менше 60 км! Це досягнення навіть занесено в Книгу рекордів Гіннеса. А деякі вчені стверджують, що бабка здатна літати зі швидкістю 100 км/год, але поки жодного документального підтвердження даної теорії немає.

Світлана С.: «Наукова назва у перекладі з грецької означає «зубатий». Вона пов'язана з характерними щелепами, які мають ці комахи. У світі існує більш ніж 6650 видів бабок. Усі вони об'єднуються приблизно у 40 родин. Найбільш поширені бабки справжні (*Libellulidae*), яких налічується понад 1000 видів».

Аня, і майже те ж пише Оксана: «Їх відносять до хижих комах. Коли вчені почали вивчати бабок в 1999 році, вони дізналися, що бабки не "вистежують" свою здобич летячи за нею по повітрю, вони «перехоплюють» її. Іншими словами, бабки забезпечують точне вбивство жертви, летячи туди, де жертва буде через деякий час. Це вказує на те, що під час полювання бабки прораховують три речі: відстань до їх видобутку, напрямок її руху, і швидкість з якою вона летить. Протягом мілісекунд бабка прораховує той кут, з якого їй варто наблизитися, і як у фільмі жахів вже чекає на місці нещасну жертву, яка летить в її кігті, сама того не підозрюючи.

Також дуже швидкими є гедзі (до 60км/год в період спарювання), бджола (до 65км/год), метелик бражник (54км/год)».

До речі, як і бабка, бджола може також летіти зі швидкістю 60 км на годину. Але вона часто літає з нектаром, який важить стільки ж, скільки і одна комаха. З повним медовим шлуночком бджілка-трудівниця летить вже зі швидкістю 30-33 км на годину, тому вона стоїть на другій сходинці рейтингу "найшвидші комахи".

Світлана М. та ще дехто: «А ось за відстанню, які бджола здатна подолати, вона сильно обганяє бабку: щоб зробити всього 1 кг меду, комаха пролітає не менше 450 тисяч км, це приблизно 10 земних екваторів!»

<https://yrok.pp.ua/novini-ta-susplstvo/586-nayshvidsh-komahi-v-svt.html>

Periplaneta americana, або американський тарган, займає третю позицію в нашому рейтингу. Він є найшвидшим бігуном серед комах. У 1991 році було зафіксовано, що це руде створіння пересувається зі швидкістю 54 км/год. Не вражає? Але якщо перерахувати тарганячу швидкість у співвідношенні з людськими мірками, то вийде, що маючи висоту середньостатистичного чоловіка *Periplaneta americana* рухався б зі швидкістю 350 км/год! А ще тарган тільки за одну секунду може змінити напрям свого лету 25 разів. Ця найшвидша сухопутна комаха ще й саме живуча. Тарган здатний не їсти місяць і не пити 8-10 днів без шкоди для себе, затримувати дихання на 45 хвилин. Але саме дивне, що він може жити без голови, при цьому вмираючи від голоду! Ще вражаючий факт - самка після одного спарювання здатна всередині себе зберігати насіння, а пізніше запліднюватися самостійно ще кілька разів. Для порівняння - ще: людина може витримати до 500 одиниць впливу радіації, інші живі істоти - від 350 до

1500 а ось рудий тарган спокійно витримує 6500 одиниць. Це означає, що після атомної війни на Землі залишаться одні таргани.

<http://svitdovkola.com.ua/babka-komaha/>

40. Київський.

Цікавих історій (де реальні факти його створення перемежуються з фантастикою) дуже багато. Особливо в роботі Оксани.

Світлана М.: «Київський торт був «валютою» свого часу. Ним дякували за послуги, торт допомагав відкрити потрібні двері. Його везли в подарунок, презентували по великих святах, передавали родичам за кордон».

Вероніка: «У відповідності до офіційного рецепту до складу виробу входили горіхи кеш'ю – саме вони і створювали його особливий смак. Це був досить дивний хід, не характерний для радянської кулінарії, адже привізні горіхи – інгредієнт не з дешевих. Радянська кондитерська промисловість тих часів була просто завалена горіхами кеш'ю. Однак тривало це недовго».

Аня (і чомусь лише Аня!) підправляє нас: «Індія поставляла в СРСР саме кеш'ю, а не фундук».

Катерина: «А ось арахіс на фабриці ROSHEN не використовували ніколи, оскільки це вже зовсім інша рецептура та інший смак, що не має нічого спільного з «Київським» тортом. Але ось що ніколи не змінювалося, так це дизайн пакування - на ньому, як і раніше, зелена гілка каштана і два веселі каштанчики».

Світлана С. «докоряє нам», що вона довго шукала відповідь з-поміж іменників.

Хибне твердження з <https://ru.wikipedia.org/wiki/Мука>: «Мука из плодов каштана широко применяется в традиционных греческой и итальянской кухнях, а также используется при приготовлении знаменитых «Киевских» тортов».

https://uk.wikipedia.org/wiki/Київський_торт

https://projects.weekend.today/kyivsky_tort

https://www.konditer-club.ru/encyclopedia/kievskij_tort_po_gostu.htm

<https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/75449894/>

41. Погадки. Пелетки.

Це спресовані неперетравлені рештки їжі тваринного походження (кістки, шерсть, пір'я, хітин комах тощо), що відрігують деякі птахи.

Біло-чорна смужка на фото – то мірило (масштаб), щоб краще уявляти по фото розмір зображених предметів.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/Порадка>

https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:Pelotes_r%C3%A9jection_Asio_Otus.jpg

42. Петефі.

Пётрович.

Шандор (= Олександр).

Ось - оригінал угорською та два переклади (українською та ☺ не українською) вірша «До альбому К.Ш.» видатного угорського поета Шандора Петефі(-и), його справжнє ім'я – Олександр Пе трович), якого називають національним поетом.

Petőfi Sándor

S. K. EMLÉKKÖNYVÉBE

Vén épület már a világ,
Le, alacsonyra súlyedett.
Ha egyenest jársz: beütöd
A gerendában fejedet.
Hajolj meg, ha a fejtörő
Gerenda ellenedre van...
Én inkább betöröm fejem,
Semhogy meghajtsam derekam!

Стара будівля — білий світ;
Перекосивсь, схиливсь, осів.
Коли ти ходиш в нім,— пильнуй,
Щоб часом лоба не розбив.
Націлився на тебе слуп...
Схили чоло, не будь дурним!
"Я краще лоба проломлю,
Аніж схилюся перед ним".

На дряхлий дом наш мир похож,
Стропила оседают низко.
Друг, слишкoм гордо ты идешь!
Согнись, тогда не будет риска.
Не смогут голову пробить
Ветшающие перекрытья
- Готов я голову сломить,
Но горбась не хочу ходить я.

Світлана С.: «Спочатку були припущення, що це Омár Хаям. Він і національний поет, і дата його народження досить ювілейна. Упорядник книги «1970 цікавинок» назвав вірш своїм найулюбленішим. Можливо, міркувала я, і поет йому імponує, бо вони обидва крім усього математики. За фактами – могла бути правильна відповідь ... Але ж вірш – не його рубаї».

І ще Світлана С.: «У світі встановлено п'ять однакових пам'ятників Шандору Петефі. Два – в Угорщині (Будапешт, Дюло), по одному – в Еквадорі (Кіто), Італії (Мілан) та в Україні (Ужгород)».

<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=143>

43. Підказка (партнерші).

Блокування.

Напря́м блокування.

Підказка подачі.

Стратегія і тактика гри.

Стратегія.

Тактика.

Код.

План.

План дій.

Мова жестів.

...

У кожної команди все залежить від попередньої домовленості між спортсменками. Цим вони інформують одна одну, що планують далі діяти.

Вероніка: «Багато команд часто використовують свої власні «коди» – через побоювання, що противник може взяти їх за допомогою «шпигуна» на трибунах».

Світлана М.: «Єдине, що не дуже сподобалося, що з усіх фотографій, поданих на сторінці, обрана фотографія спортсменки однієї євразійської країни». Вибачте, Світлано! Ми навіть і не думали в цьому напрямку. Коли ми вибирали фото, то звертали увагу лише на красу жіночого тіла та на динамічність кадру. Вибачте ще раз!

<https://ukr.media/culture/323551/>

<https://novosti-n.org/ukraine/O-chem-govoryat-palczy-za-spynoj-v-plyazhnom-volejbole-FOTO-173526>

<https://fvu.in.ua/sites/default/files/2021-09/2017-20%20BVB%20Rules%20%28Ukr%29.pdf>

<https://uk.1xmatch.com/beach-volleyball/>

<https://likar.uz.ua/kоротка-xarakteristika-volejbolu-volejbolna-komanda-amplua/>

<https://ukr.media/culture/323551/>

44. Часу.

Кузьма. Андрій Кузьменко. Лідер гурту «Скрябін».

За уточнення, що ці слова Кузьма «позичив» у **Григорія Сковороди**, якому належить вислів: «*З усіх утрат втрата часу найтяжча*» - **додаткові 0,3 балу**.

Світлана К. саркастично: «А.К. був такий культурно розвинений, навіть Сковороду цитував! :)»

А Аня «кидає камінчик» ще й Григорію Саввичу: «Найрозумніша людина та, яку найбільше драгує втрата часу. Данте Аліг'єрі».

<https://www.tsikave.com.ua/2022/05/tsytaty-skriabina.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3182453-sogodni-den-pamati-kuzmi-skrabina.html>

45. Піт(-)буль(-тер'єр).

Амстаф.

Зокрема Світлана М.: «Можете не сумніватися - якщо хтось захоче образити її господаря, пітбультер'єр зробить усе, щоб зупинити кривдника, а з огляду на його силу це буде легко. Одним словом, не треба намагатися напасти на людину з такою собакою. Закінчиться це погано. Насамперед - для нападника».

І знову Світлана М.: «Незважаючи на своє загрозливе минуле та репутацію безжального та безстрашного бійця, порода американський пітбультер'єр

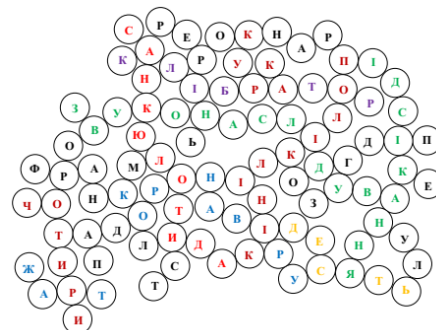
– прекрасна нянька для дітей. Здавалося б, у це складно повірити, але вони справді мають величезне терпіння у відносинах з дитиною, і ніколи не виявляють агресії. Особливо, в цьому гарні самки пітбультер'єрів».

Світлані С. тут додаткові 0,3 за певне детальне «дисертаційне дослідження» .
<https://zoobonus.ua/breed/amerikanskii-pitbulterjer>

46. 22.

За 22,5 (Євгеній: 0,5 — за піввідповідь “десять”. Бо у відповідях 64-го є відповідь 9 (дев’ять), що відрізняється на одну літеру» - додаткові 0,3.

Бо: 1. Санкюлотид. 2. Орепа. 3. Корінь. 3. Курка. 4. Калібратор. 5. Пранк. 5. Поліклініка. 5. Підсікання. 6. Звуконаслідування. 7. Ворота. 8. Піке. 8. Підгузок. 9. ЛМК. 10. Франко. 11. До. 13. Коронавірус. 14. Чотири. 15. Від. 16. Десять. 17. Нуль. 18. Падоліст. 19. Жарт. 20. Три.

За уточнення, що чомусь пропущене слово №12 - додаткові 0,3.

47. Крокодил.

Світлана С.: «В австралійському зоопарку живе прісноводний вузькорилий крокодил, чий вік оцінюється в 134 роки.

Крокодилів часто плутають з алігаторами. Проте, це різні тварини, хоч і схожі. Крокодили, на відміну від алігаторів, можуть жити не тільки в прісній, але і в солоній воді».

Біолог Наталія: «Твердження, що вони одні з найдавніших рептилій, не зовсім коректне. Рептилії з’являються у середині кам’яновугільного періоду палеозойської ери, а появу перших крокодилів датують юрським періодом мезозойської ери».

<http://zelenvisit.cx.ua/nilskij-krokodil.html>

<https://crazy-zoologist.livejournal.com/251398.html>

<http://moyaosvita.com.ua/geografija/zmi/>

<https://existed.ru/uk/habitat-map-of-crocodiles-who-are-crocodiles/>

<https://tsikavi-fakty.com.ua/50-tsikavyh-faktiv-pro-krokodyliv/>

48. Прикопують.

Світлана С.: «Не один раз чула у житті».

Вероніка та приблизно те саме - Оксана: «Постраждалий потребує негайної реанімації: відновлення дихання та роботи серця. У жодному разі не можна прикопувати потерпілого в землю! Земля не «витягає струм», навпаки, вона є добрим провідником. Ви лише втратите дорогоцінний час!»

<https://apteka-ds.com.ua/blog-item/persha-dopomoha-pry-udari-blyskavky-shcho-potribno-znaty>

49. Сікорського.

Український історик і культуролог, директор Переяслав-Хмельницького історичного музею (Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», а з 2008 і до самої смерті - почесного генерального директора Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», автора 130 наукових праць і публікацій, з яких 12 книг і монографій.

50. Косцюшко.

Австралія.

Євгеній: «Австралійці вимовляють назву цієї вершини десь так: /,kɔzi'ʌskoʊ/ (Козі-аско)».

Оксана: «В джерелах трапляється обидва варіанти написання назви гори: і Косцюшко і Костюшко. В тій же Вікіпедії вказано, що гору Косцюшко названо на честь Тадеуша Костюшко. При вимові назви зі звукосполучення стс, що позначає буквосполучення сц, звук с майже повністю нівелюється і ми чуємо звук т - Костюшко».

Світлана С.: «Поляк Павел Удмунд Стшелєцький не був заможною людиною, але він міг збагатитися в Австралії. Адже серед його відкриттів були поклади золота. Але він не скористався цим. Не розбагатів, а продовжував далі досліджувати незнані австралійські терени. Завдяки цьому в Австралії названо його іменем і гору, і річку... і навіть пустелю.

Цікавим є спостереження Стшелєцького, якою була Австралія тих часів. Він писав, що Австралія, котра тоді була частиною Британської імперії, була як велика карна колонія, куди висилали на роботи британців за різні гріхи... І коли він приплив кораблем до Botany Bay біля Сідней, то мав при собі пістолет для самооборони. А виявилось, що Австралія його дуже позитивно здивувала, і це місце було набагато безпечніше, ніж Англія, де він перед тим проживав».

Декілька учасниць: «Сьогодні в Австралії існує традиція: хто піднімається на гору Таунсенд, бере біля її підніжжя камінь і несе його нагору, а на вершині залишає, роблячи тим самим суперницю гори Косцюшко трохи вищою».

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%86%D1%8E%D1%88%D0%BA%D0%BE_\(%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%86%D1%8E%D1%88%D0%BA%D0%BE_(%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B0))